

Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2018 – 2022 gemeente De Wolden

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en achtergrond

Juni 2014 heeft de raad het eerste Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2014- 2015 vastgesteld. Vervolgens zou dit plan elke vier jaar gelijktijdig met de lokale nota gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Wet Publieke Gezondheid, worden vastgesteld. Deze niet praktische koppeling in tijd wordt losgelaten. Activiteiten ter preventie van alcoholgebruik zijn altijd onderdeel van het gezondheidsbeleid.

De periode van het eerste Preventie- en Handhavingsplan alcohol is afgelopen. Dit nieuwe Preventie- en Handhavingsplan alcohol geldt voor de periode 2018-2022.

Drank –en horecawet

Het Preventie- en Handhavingsplan alcohol is onderdeel van de nieuwe en gewijzigde Drank- en Horecawet (hierna: DHW). Dit plan is verplicht op basis van artikel 43A van de DHW.

Dit plan bevat de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik en de handhaving van de wet. Het zegt welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen en de te behalen resultaten:

DHW Artikel 43a

1. De gemeenteraad stelt uiterlijk zes maanden na inwerkingtreding van dit artikel voor de eerste maal een preventie- en handhavingsplan alcohol vast. Vervolgens wordt dit plan elke vier jaar gelijktijdig met de vaststelling van de lokale nota gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Wet Publieke Gezondheid, vastgesteld. Het plan kan tussentijds worden gewijzigd.
2. Het plan bevat de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet.
3. In het plan wordt in ieder geval aangegeven:
 - a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;
 - b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;
 - c. de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
 - d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

2. Vorige periode

De nota Nuchter Bekeken

Het integrale beleid voor de periode 2010–2014 is vastgelegd in de nota *Nuchter Bekeken*. De volgende doelstellingen werden nagestreefd:

1. Tegengaan alcoholgebruik bij jongeren onder de 16 jaar;
2. Voorkomen van problematisch alcoholgebruik door uitgaanders (16 – 25 jaar) en voorkomen van openbare problematiek;
3. Vroegtijdig signaleren van problematisch alcoholgebruik bij volwassenen en voorkomen van maatschappelijke en privé-problematiek.

Naast de algemene doelstellingen zijn de volgende uitgangspunten genoemd:

UITGANGSPUNTEN VOOR AANPAK

- Het is belangrijk dat in alle leefgebieden van jongeren en volwassenen (thuis, onderwijs, vrije tijd) het probleem van (overmatig) alcoholgebruik wordt erkend en dat er bereidheid is aan de oplossing van dit probleem een bijdrage te leveren;
- Ouders zijn primair verantwoordelijk voor het alcoholgebruik van hun kinderen. Beroepskrachten die met jongeren te maken hebben zoals leerkrachten, kantinebeheerders en horecapersoneel, hebben een aanvullende verantwoordelijkheid;
- Ook jongeren zelf hebben hun eigen verantwoordelijkheid;
- Jongeren en ouders moeten dezelfde boodschap krijgen (bijvoorbeeld: geen alcohol onder de 18 jaar);

- De boodschap moet de hele jeugdperiode worden gecontinueerd. Daarom is het van belang dat de activiteiten zich uitstrekken naar de leeftijdsgroep 10-18 jaar en 18-25 jaar;
- Volwassen probleemdrinkers moeten zo veel mogelijk vanuit de eerstelijnsvoorzieningen worden doorverwezen naar mogelijke interventies;
- De aanpak moet structureel zijn. Eenmalige interventies zijn niet effectief;
- Een planperiode van 6 jaar is minimaal nodig;
- Naast preventie is een goed vangnet voor jongeren en volwassenen met problematisch alcoholgebruik belangrijk. Dit betekent dat de integrale aanpak van preventie, signalering, zorg en nazorg, opsporing en vervolging, toezicht en handhaving sluitend moet zijn;
- Het is belangrijk om te werken aan verandering in kennis, houding en gedrag van mensen om verantwoord alcoholgebruik te realiseren;
- Partners in veiligheid worden gezien als partners in bestrijding van alcoholproblematiek, omdat openbare orde problematiek (zoals geweld en overlast) vaak in verband wordt gebracht met overmatig alcoholgebruik.

De gemeente De Wolden vindt dat de verantwoordelijkheid voor alcoholmatiging primair bij jongeren, hun ouders en volwassenen zelf ligt.

Evaluatie van alcoholbeleid en het ketenbeleid april 2015

In 2015 is het alcoholbeleid geëvalueerd. De in de nota *Evaluatie van het alcoholbeleid en het ketenbeleid, april 2015* genoemde aanbevelingen zijn door de raad vastgesteld. Dit zijn:

- Het huidige beleid dient gedurende de collegeperiode te worden gecontinueerd;
- In overleg met de professionals een gezamenlijke Woldense vervolgaanpak rond alcoholmatiging ontwikkelen;
Belangrijke onderwerpen die in een gezamenlijk overleg in ieder geval aan de orde zouden moeten komen zijn:
 - De invloed van ouders op het alcoholgebruik van hun kinderen;
 - Een gerichte aanpak voor groepen waar het alcoholgebruik (zeer) excessief is, zoals bepaalde groepen mannen;
 - Hoe kunnen we het extreem drinken door jongeren tijdens evenementen tegengaan?
- Voortzetten van het ketenbeleid en daarbij mogelijkheden onderzoeken om meer keten in beeld te krijgen.

Deze opdracht heeft geresulteerd in dit Preventie- en Handhavingsplan alcohol.

3. Probleemanalyse

Trimbos Instituut 2017:

Sinds 1988 is onder Nederlandse jongeren het alcoholgebruik flink toegenomen. Jongeren gingen in de loop van de afgelopen decennia meer, vaker én op jongere leeftijd drinken. In 2003 waren Nederlandse jongeren zelfs koplopers in Europa als het ging om bingedrinken, oftewel het op een avond meer dan vijf drankjes drinken (Hibell e.a., 2012).

Afgelopen decennium werd sterk ingezet op het voorkomen van drinken door jongeren onder de 16. Gevolg was dat drankgebruik onder jonge pubers sterk afnam, vooral onder de jongste groep: in 2003 had 36% van de 12-jarige jongens de afgelopen maand gedronken, in 2011 was dat geslonken tot 9,4%. Bij 12-jarige meisjes daalde het aandeel actuele drinkers van 25,4 naar 5,8% (Verdurmen e.a., 2012). In geen ander Europees land nam drankgebruik onder jonge drinkers zo spectaculair af.

Onder jongeren van 16 jaar en ouder veranderde er echter weinig. Zij verminderden hun alcoholgebruik niet (De Looze e.a., 2014) en bijna de helft van de jongeren van 16 jaar (48%) is wel eens dronken geweest bleek uit dit onderzoek.

Als jongeren aan drank willen komen is dat relatief eenvoudig in Nederland. Meer dan de helft van de verkooppunten (53%) leefde de oude leeftijdsgrens van 16 jaar niet na in 2013 (Roodbeen, e.a., 2014).

Ook ouders zijn soms nog permissief. Bijna de helft van de jongeren van 16 (48%) heeft thuis wel eens een glas alcohol gedronken bijna een derde (31%) mag op deze leeftijd thuis meerdere glazen drinken (De Looze e.a., 2014).

Jong drinken verhoogt risico's op latere leeftijd

Als jongeren in hun puberjaren veel drinken, neemt de kans toe dat ze later problemen met hun drankgebruik krijgen. Eén op de drie mannen in de leeftijdsgroep van 16 tot 24 jaar valt onder de noemer 'probleemdrinker'. Iemand wordt zo genoemd als 'hij of zij problemen heeft door regelmatig of stevig drinken'. Regelmatig drinken is daarbij minstens 21 dagen per maand vier of meer glazen drank. Stevig drinken is minstens vier keer per maand zes of meer glazen drank. De problemen lopen uiteen van black-outs door drankgebruik tot alcoholongevallen, regelmatig dronkenschap/katers en problemen met vrienden en familie (Van Dijck e.a. 2005).

Specifieke risico's voor jongeren

Alcohol extra ongezond tijdens de groei

De hersenen ontwikkelen zich tot gemiddeld het 24e jaar. Alcohol verstoort die ontwikkeling en dat kan van invloed zijn op het karakter en het gedrag van kinderen.

Minder goede school-, studie- en werkprestaties

Na een avond drinken werkt het geheugen slechter. Concentreren wordt daardoor moeilijker. Na een avond veel drinken kun je de volgende ochtend nog steeds onder invloed zijn.

Meer kans op onveilig vrijen

Onder invloed van alcohol durven jongeren meer en doen ze eerder dingen die ze zonder alcohol niet zouden doen. Zo vrijen jongeren vaker onveilig als ze gedronken hebben.

Toename van ongelukken en agressie

Naast controlevermindering neemt ook het reactievermogen af. De kans op ongelukken is hierdoor groter. Uit onderzoek blijkt dat jongeren die drinken tijdens het uitgaan vaker slachtoffer of dader zijn van agressief gedrag.

Toename van kans op alcoholvergiftiging

Jongeren drinken tijdens het uitgaan vaak veel in korte tijd. De kans op een alcoholvergiftiging neemt hierdoor toe. Het zenuwstelsel raakt verdoofd, na bewusteloosheid kan een coma optreden met zelfs de dood tot gevolg. Doordat het puberbrein van jongeren nog niet volledig ontwikkeld is, voelen jongeren niet goed aankomen dat ze dronken worden. Hierdoor ontstaat het risico dat jongeren doordrinken totdat ze omvallen.

Black-out

Een black-out kan ontstaan wanneer veel alcohol in korte tijd wordt gedronken. Op het moment van drinken lijkt er niets aan de hand maar de volgende ochtend blijkt de herinnering uit het geheugen verdwenen te zijn. Een regelmatig black-out kan blijvende schade veroorzaken aan de hersenen.

Hersenen

Uit onderzoek van de Universiteit van Utrecht (Boelema) bleek eind 2014 dat de vermeende schade van alcohol op het puberbrein wellicht minder duidelijk is dan gedacht. De landelijke deskundigen hebben zich gebogen over deze studie om te bepalen wat de implicaties zijn voor het (lokale) gezondheidsbeleid. Het onderzoek van Boelema kunnen we plaatsen in de kennisopbouw rond dit thema en geeft antwoord op een aantal onderzoeksvragen over het effect van alcohol op neurocognitief functioneren. Boelema vindt nauwelijks effecten van alcoholgebruik op het cognitief functioneren, maar hier zijn wel een aantal kanttekeningen bij te plaatsen. De belangrijkste kanttekening is dat de gevolgen van het alcoholgebruik op de hersenen op een indirecte manier zijn gemeten, namelijk middels het presteren op een aantal laboratorium taken. Het feit dat er in het onderzoek geen effecten worden gevonden betekent niet automatisch dat er geen schade is.

Een belangrijke vraag die het onderzoek van Boelema oproept is: moeten we nu het strengere alcoholbeleid aanpassen, kloppen de aannames onder het beleid nog wel? Het Trimbos-instituut is van mening dat deze studie geen aanleiding geeft om het beleid te herzien. Zoals uit het bovenstaande blijkt, moet er nog veel meer longitudinaal onderzoek plaatsvinden naar het effect van alcohol op het ontwikkelende brein van adolescenten. Maar de onderliggende argumentatie om het alcoholbeleid aan te passen was veel breder dan alleen het verhoogde risico op hersenschade. Jongeren die vroeg beginnen met drinken, ontwikkelen op latere leeftijd eerder problemen met alcohol en lopen meer kans op alcoholafhankelijkheid.

Daarnaast lopen jongeren meer risico's op alcoholvergiftigingen, (verkeers) ongevallen, onveilig seksueel gedrag, zijn ze onder invloed van alcohol vaker betrokken bij vandalisme en uitgaansagressie. Jongeren die vroeg beginnen met drinken presteren over het algemeen slechter op school en verzuimen vaker. Daarnaast wordt ook steeds duidelijker dat alcohol het risico op diverse vormen van kanker (zoals bijvoorbeeld, borst-, lever- en slokdarmkanker) verhoogt. Kortom alcohol is een riskante stof die niet past bij jongeren in ontwikkeling.

Programma gemeente De Wolden

Gemeente De Wolden wil de gezondheid van volwassenen en jongeren bevorderen en zet in op het bestrijden van alcohol en drugsproblematiek (preventie voor repressie). *Programma's sociaal beleid & onderwijs/ leefbaarheid*.

Daarom zet de gemeente De Wolden in op alcoholmatiging.

4. Beleidsfocus

4.1. Uitgangspunten en onderbouwing van beleid

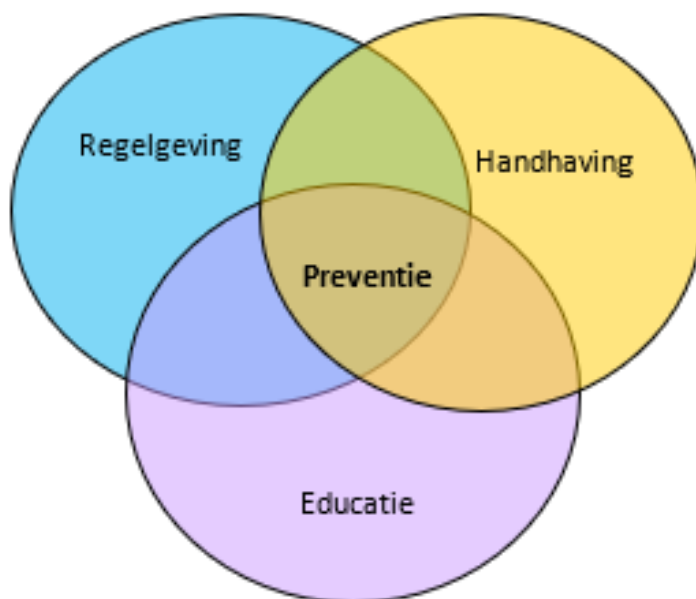
Collegeprogramma

In het collegeprogramma 2014 - 2018 'Dichtbij en Vitaal – op eigen kracht' geeft het college aan het alcoholmatigingsbeleid te willen voortzetten, waarbij de nadruk op preventie moet blijven liggen.

Preventie is het geheel van doelbewuste initiatieven die anticiperen op risicofactoren (= handelen voordat het probleem ontstaat) en ageren wanneer eerste signalen zich ontwikkelen en de problematiek aan het ontstaan is.

Voorwaarde:**Drie pijlers: educatie, regelgeving en handhaving**

Dit plan is gebaseerd op een integrale beleidsvisie. Er is immers sprake van een preventie én handhavingsplan. Dat impliceert dat meerdere afdelingen binnen de gemeente - en dus ook meerdere type maatregelen - worden ingezet bij de aanpak van de alcoholproblematiek. Als uitgangspunt voor integraal alcoholbeleid hanteren we het universele preventiemodel van Reynolds (2003) dat ook de basis vormt voor de Handreiking Gezonde Gemeenten van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Het preventiemodel kent 3 beleidspijlers, te weten: educatie, regelgeving en handhaving. De pijlers staan deels op zichzelf maar overlappen elkaar ook. Juist in de overlap zien we het integrale preventiebeleid terug.

Alcoholgebruik is altijd een resultaat van een combinatie van factoren. De persoon, zijn sociale omgeving, het aanbod van drank en het overheidsbeleid vormen samen een systeem dat uiteindelijk de keuze van de gebruiker bepaalt. Alcoholpreventie kan nooit alleen op het individu gericht kan zijn. Het meest succesvol zijn strategieën die vooral de omgeving van de drinker beïnvloeden. En in die omgeving van de jonge drinker spelen alcoholverstrekkers, scholen en ouders een belangrijke rol. (Trimbos 2015)

Samenhang

Uit onderzoek van de Wereldgezondheidsorganisatie is gebleken dat maatregelen die de beschikbaarheid van alcohol beperken het meest effectief zijn in het terugdringen van (schadelijk) alcoholgebruik. Het is vrijwel onmogelijk de pijler *Regelgeving* goed in te zetten zonder hulp van de pijler *Educatie* (Bewustwording) én van de pijler *Handhaving*. Een regel zonder voldoende handhaving is een loze regel. Handhaving is essentieel voor de effectiviteit van de regelgeving. Het minder beschikbaar maken van alcohol is op zichzelf vaak niet populair onder het grote publiek en onder alcoholverstrekkers. Educatie en bewustwording zijn daarom vooral nodig om draagvlak te creëren voor de te nemen maatregelen. De uitleg dat regels niet bedoeld zijn om het ondernemers, verenigingen, jeugd of ouders lastig te maken, maar dat regelgeving nodig is ter bescherming van de volksgezondheid en veiligheid is heel belangrijk. Bewustwording van de risico's van alcoholgebruik zal bijdragen aan draagvlak voor beleid en regelgeving onder stakeholders. Het omgekeerde geldt echter ook: aandacht voor educatie en bewustwording zonder duidelijke regels en toezicht op deze regels is zinloos (STAP, 2012).

4.2. Beleidsdoelgroep en -setting

De belangrijkste doelgroep van dit preventie- en handhavingsplan zijn jongeren en jongvolwassenen tot 24 jaar. Het accent ligt nadrukkelijk op de groep onder de 18 jaar. Het is bekend dat de gezondheidsschade van alcoholgebruik het grootst is onder de 18 jaar. Jongeren onder de 18 jaar zijn fysiek nog niet geheel volwassen en met name de hersenen zijn nog volop in ontwikkeling. Alcohol kan deze ontwikkeling schaden. Met dit gegeven in het achterhoofd heeft de centrale overheid de leeftijdsgrens voor verkoop én bezit van alcohol verhoogd naar 18 jaar. Het toezicht op de naleving van deze leeftijdsgrens wordt als een belangrijke prioriteit beschouwd binnen het gemeentelijk preventie- en handhavingsbeleid.

Voor 18-24 jarigen gaat het vooral om het voorkomen van overmatig alcoholgebruik tijdens uitgaan, bezoeken van feestjes en evenementen. Naast gezondheidsproblematiek is veiligheidsproblematiek een belangrijke motivatie om aandacht te besteden aan deze leeftijdsgroep. Ook is er aandacht voor de groep excessieve volwassenen 24+ alcoholgebruikers m.b.t. gezinsproblematiek en hulpverlening

4.3. Doelstelling van beleid

4.3.1. Onze Ambitie

Wat we willen bereiken met de Woldense aanpak is de realisatie van een gedragsverandering: iedereen vindt het vanzelfsprekend dat je geen alcohol drinkt onder de 18 jaar en daar boven met mate. Hierbij gaat het zowel om gedragsverandering van jongeren als van volwassenen (ouders, docenten, trainers, alcoholverstrekkers e.d.). Het gaat dan niet alleen om het bevorderen van de bewustwording, maar ook om het stimuleren van participatie t.b.v. gedragsverandering (via bijv. zelfregulerende systemen in de horeca, ouders geven hun kinderen - 18 jaar geen alcohol, ouders geven het goede voorbeeld). In het meest ideale geval heeft de gemeente daarbij alleen een regisserende en faciliterende rol, mááw wel met een eenduidige strikte handhaving. Wie niet mee wil werken aan eigen verantwoordelijkheid en zelfregulering, moet maar voelen, middels een lik op stuk beleid.

4.3.2. Doelstelling

De doelstellingen zijn onveranderd. Het vorige beleid wordt voortgezet:

1. Tegengaan alcoholgebruik bij jongeren onder de 18 jaar;
2. Voorkomen van problematisch alcoholgebruik door uitgaanders (18 – 25 jaar) en voorkomen van openbare problematiek;
3. Vroegtijdig signaleren van problematisch alcoholgebruik bij volwassenen en voorkomen van maatschappelijke en privé-problematiek.

4.3.3. Concreet, metingen, resultaten

Onze ambitie is hoog, met duidelijke doelen waar een gedragsverandering voor nodig is. Een verandering van gedrag vraagt tijd. Daarom vertalen we onze doelen in een realistische opgave:

1. Jaarlijks is er een afname van 20% van jongeren onder de 18 jaar die alcohol gebruiken;
2. Het aantal gevallen van overlast door jongeren door alcoholmisbruik neemt in 2018 met 20% af;
3. Problematisch alcoholgebruik bij volwassenen wordt eerder gesignaleerd en daarmee wordt maatschappelijke en privé-problematiek voorkomen;
4. Toename van het aantal ouders dat alcohol drinken onder de 18 jaar verbiedt;
5. Het aantal meldingen van alcoholverkoop aan jongeren onder de 18 neemt in 2018 met 20% af.

We beschikken niet bij alle doelen over bruikbare nulmetingen. Ook daarom stellen we voor 2019 nieuwe doelen vast, na een uitgebreide evaluatie.

Metten

Om te weten of we resultaten behalen met onze aanpak gaan we meten. Een nul meting is hierbij belangrijk.

Mogelijke metingen zijn:

- GGD-onderzoek 12/18 jarigen + volwassenen en ouderen onderzoek (*doel 1,2,3,4*);
- registratie DHW-BOA's (jongeren, alcoholoverlast, wederverstrekking en drankverstrekkers) (*doel 1,2,3,5*);
- Alcohol gerelateerde Halt trajecten (*doel 1,2,4*);
- Gegevens hulpverlening/ trajecten VNN(*doel 1,3,4*);
- deelname ouders voorlichtingsprogramma's (*doel 4*);
- geregistreerde alcohol gerelateerde (gezins)problematiek (*doel 2,3*);
- deelname in het ketenbeleid (*doel 1,2,4*);
- resultaten van metingen de inzet van Mystery Kids (jongeren -18 doen een aankoop poging alcohol) (*doel 5*).

4.3.4. Communicatie

We hebben een hoog ambitieniveau bij het terugdringen van alcoholmisbruik. Dat blijkt uit de geformuleerde doelstellingen. Bij deze problematiek zijn bovendien veel verschillende doelgroepen betrokken en het vraagt veel communicatie om de gewenste gedragsveranderingen te realiseren. We stellen daarom samen met Team Communicatie een communicatieplan op. We bepalen daarin een communicatiestrategie en bepalen ondersteunende communicatieacties.

5. Risicoanalyse en interventiestrategie

Jaarlijks wordt er een risicoanalyse gemaakt op basis waarvan doelstellingen kunnen worden aangescherpt en de focus kan worden verlegd. De risicoanalyse geeft inzicht in de concrete kenmerken van

de locaties waar jongeren drinken en waar hun alcoholgebruik voor problemen zorgt. Hiermee kunnen de inspanningen van de gemeente gericht worden ingezet op plaatsen waar de grootste gezondheids- en/of veiligheidswinst kan worden behaald. Door het jaarlijkse karakter van deze analyse, is het tevens een evaluatie-instrument dat inzicht geeft in de resultaten van het lokale alcoholbeleid en dat aanknopingspunten biedt voor een volgend Preventie- en Handhavingsplan.

Deze analyse probeert ook inzicht te verschaffen in hoe ouders, volwassenen denken over alcoholgebruik van jongeren.

Deze locaties, zogenaamde Hotspots worden geïnventariseerd in overleg met Welzijn de Wolden/ jongerenwerk, verslavingszorg, BOA's DHW, wijkagent, horeca coördinator.

5.1. Gegevens uit onderzoek

Mysterykids

De naleving van de wet door alcoholverstrekkers kan gericht worden vastgesteld door de inzet van zogenaamde mysterykids. Jongeren onder de achttien jaar doen een aankoop poging alcohol. Zo wordt de naleving van de leeftijdsgrens getoetst.

Met het nalevingsonderzoek kan per setting en zelfs per locatie worden bepaald hoe de naleving van de leeftijdsgrens in de praktijk wordt uitgevoerd.

Gezondheidsmonitor GGD

De kenmerken van het alcoholgebruik onder jongeren (frequentie, dronkenschap, koopgedrag etc.) wordt middels de GGD gezondheidsmonitor vastgesteld. De monitor moet eens per vier jaar worden afgenomen. Het laatste GGD onderzoek heeft plaatsgevonden in 2013.

De effecten van de leeftijdsverhoging alcoholverkoop van 16 naar 18 jaar worden in de gezondheidsmonitor mogelijk pas zichtbaar in 2020.

5.2. Gegevens van informanten

Om een praktijkgerichte risicoanalyse uit te kunnen voeren worden, ter aanvulling op de bovengenoemde onderzoeken, andere bronnen geraadpleegd. In eerste instantie zijn dat: Politie, Halt, CJG, jongerenwerk/welzijn, VNN en de DHW BOA's. Van deze partners wordt jaarlijks gevraagd aan te geven wat zij als de belangrijkste risico's zien. Gekeken wordt dan vooral naar detailhandel, horeca, evenementen, thuis/ouders, sport, openbare ruimte, keten.

5.3. Interventiestrategie

De kern van de interventiestrategie is gebaseerd op de beleidspijlers handhaving, regelgeving en educatie. De risicoanalyse bepaalt in welke mate op een specifieke pijler wordt ingezet en welke setting de meeste aandacht krijgt. Dit zijn: detailhandel, horeca, evenementen, thuis/ouders, sport & paracommercie, openbare ruimte en jongerenketen.

De risicoanalyse is de basis om te gaan bepalen waar, wanneer en hoe interventies het beste kunnen worden ingezet. Omdat de alcoholproblematiek onderhevig is aan trends, wordt de risicoanalyse idealiter elk jaar opnieuw uitgevoerd.

Zo kan er een interventiematrix worden gemaakt per setting. Bijvoorbeeld:

Setting:	Handhaving	Regelgeving	Educatie
Evenementen	<ul style="list-style-type: none"> • Toezicht leeftijdsgrens • Toezicht doorschenken/aanwezigheid dronken personen 	<ul style="list-style-type: none"> • Aanvullende eisen t.a.v. ontheffing DHW bij evenementen • Aanscherping sancties 	<ul style="list-style-type: none"> • Nalevings-communicatie • Communicatie over DHW en alcoholregels
Basisscholen			<ul style="list-style-type: none"> • Alcoholvoorlichting op algemene ouderavonden

6. Handhavingsactiviteiten

Met de gewijzigde DHW) is de gemeente toezichthouder geworden voor de DHW. Handhaving van de wetgeving rond alcohol is dus een relatief nieuwe taak voor de gemeente.

Gekozen wordt voor een programmatische aanpak, waarbij de volgende stappen worden onderscheiden:

1. Hotspots inventariseren;
2. Interventiestrategie bepalen;
3. Uitvoeren van interventiestrategie;
4. Effectmeting en evaluatie.

De gemeentelijke prioriteit in dit plan, ligt zowel als het gaat om preventie als om handhaving, bij de problemen rondom alcoholverstrekking aan minderjarigen én het voorkomen van dronkenschap onder jongvolwassenen. Deze doelstellingen sluiten aan bij de volgende wettelijke bepalingen:

Leeftijdsgrens 18 jaar

- Artikel 20, (lid 1 en 4) van de DHW. Oftewel het bedrijfsmatig of anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank aan een persoon van wie niet is vastgesteld dat deze de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt en het duidelijk zichtbaar aangeven van de leeftijdsgrens;
- Artikel 45 van de Drank en Horecawet. Het verbod op het aanwezig hebben van alcohol onder de 18 jaar op voor publiek toegankelijke plaatsen.

Dronkenschap/doorschinken

- Artikel 20, lid 5 van de DHW. Het verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap toe te laten in een horecazaak of op het terras;
- Artikel 252 Wetboek van Strafrecht. Verbod om personen in kennelijke staat van dronkenschap alcohol te verkopen of toedienen;
- Artikel 453 Wetboek van Strafrecht. Verbod om zich in kennelijke staat van dronkenschap op de openbare weg te begeven.

6.1. Hotspots inventariseren

Hotspots zijn plaatsen waar de naleving van de DHW in het geding is. Dat kunnen bijvoorbeeld plekken zijn waar verstrekt wordt aan minderjarigen of klanten in kennelijke staat van dronkenschap. Op basis van de risicoanalyse zijn de hotspots vastgesteld en deze worden eens per jaar herijkt. Daarbij hanteren we de volgende settings:

- supermarkten;		
- slijterijen;	}	professionals en structureel karakter
- horeca;		
- evenementen;		
- evenementen;	}	semi/non professionals (tijdelijk karakter)
- sportkantines;		
- buurt -en dorpshuizen;		
- openbare ruimte.		

Per hotspot wordt de kans op overtredingen in kaart gebracht. Die kans wordt bepaald op basis van kenmerken zoals deurbeleid, het gebruik van leeftjidscontrolesystemen, personeelsbeleid, openingstijden, doelgroep en naleving.

Extra aandacht wordt gevraagd voor de evenementen.

6.2. Interventiestrategie bepalen

Op basis van de risicoanalyse en de hotspotlijst worden prioriteiten vastgesteld. Elk jaar worden met het herijken van de hotspots tevens de handhavingsprioriteiten opnieuw vastgesteld.

Basiscontrole

Voordat de leeftijdsgrens/dronkenschap inspecties worden uitgevoerd is het zaak de vergunningen van in ieder geval de hotspots actueel te hebben. Met een basiscontrole wordt vastgesteld of de vergunning nog op orde is (of er überhaupt een vergunning is) en of de leidinggevende ook echt aanwezig is.

Leeftijdsgrens/dronkenschap inspectie

Hotspots met een verhoogd risico krijgen een hoge controlefrequentie/intensiteit. Voor de hotspots met een beperkt risico zijn minder controles nodig. Voor hotspots met een laag risico nog minder.

Beperking

De gemeente kan, gezien de beperkingen in capaciteit, niet alles controleren. Bij het vaststellen van handhavingsprioriteiten moet ook kritisch worden gekeken hoe de beschikbare capaciteit wordt ingezet. De inspecties zullen met name in de weekenden en tijdens evenementen plaats vinden, tenzij de risico-analyse anders bepaalt. Samenwerking met de politie is heel belangrijk voor dronkenschap inspecties. De gemeentelijke BOA heeft slechts de bevoegdheid om toezicht te houden op de DHW artikelen (toegang bieden aan dronken personen en naleving leeftijdsgrens). Handhaving met betrekking tot het schenken aan dronken personen is voorbehouden aan de politie.

Artikel 45

Artikel 45 in de DHW omschrijft het verbod op het aanwezig hebben van alcohol onder de 18 jaar op voor publiek toegankelijke plaatsen. De mogelijkheid om jongeren te beboeten is in 2013 toegevoegd aan de wet en is zodoende een aanvulling op het bestaande handhavingspallet. In 2015 communiceerden de Ministeries van VWS en VenJ dat gemeentelijke boa's in de domeinen I (Openbare ruimte) en II

(Milieu, welzijn en infrastructuur) ook zonder een DHW diploma bevoegd zijn om hun opsporingsbevoegdheden toe te passen ter handhaving van artikel 45, inclusief de bevoegdheid om een strafrechtelijke geldboete op te leggen.

Voor dit artikel wordt onderscheid gemaakt tussen de openbare (buiten)ruimte en de horeca. De handhaving op artikel 45 van de DHW in de horeca geschiedt alleen door de daarvoor opgeleide DHW BOA's. De complexiteit van het uitgaansleven maakt dat goede scholing en ervaring met dit terrein noodzakelijk is om effectief te kunnen handhaven. Voor de openbare ruimte (met name daar waar jongeren overdag hangen) kan ook de BOA zonder DHW bevoegdheid handhaven.

6.3. Uitvoeren van interventiestrategie

In het beschrijven van de interventiestrategie beperken we ons tot de Leeftijdsgrens/dronkenschap inspecties.

Controles

Kern van de controlestrategie vormen de observatie inspecties. Doel van deze controles is na te gaan of de regels nageleefd worden.

Sanctiestrategie

De sanctiestrategie is een belangrijk onderdeel van de handhaving. In de sanctiestrategie is vastgelegd hoe de gemeente reageert wanneer zij constateert dat regels uit de DHW, de gemeentelijke verordening, of voorschriften die verbonden zijn aan de DHW-vergunningen en ontheffingen niet worden nageleefd. Belangrijk is dat de gemeente vooraf kenbaar maakt hoe ze gebruik maakt van de bevoegdheid tot het opleggen van sancties. Deze bevoegdheid wordt gebruikt met inachtneming van wettelijke bepalingen en algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Degene die niet naleeft kan in de sanctiestrategie lezen welke overheidsreactie hij kan verwachten.

De horeca heeft een grote eigen verantwoordelijkheid om de regels van de DHW na te leven. Ondernemers, evenementenorganisatoren en de paracommercie moeten in de eerste plaats zelf het toezicht op zich nemen.

Professionele alcoholverstrekkers worden geacht op de hoogte te zijn van de DHW.

Organisatoren van evenementen waar alcohol wordt verstrekt, worden gewezen op hun verantwoordelijkheid en de regels. Deze regels staan in de drank- en horecavergunning. In deze vergunning wordt omschreven op welke wijze de organisator maatregelen treft ten aanzien van alcoholmatiging. Controle hierop gebeurt steekproefsgewijs. Indien er overtredingen worden geconstateerd, zal dit besproken worden met de organisator en zal er opgetreden worden volgens de sanctiestrategie.

Controles vinden steekproefsgewijs, gericht (hotspots) en n.a.v. signalen (intern of extern) plaats. Er wordt vastgesteld, of betrokkenen zich aan de regels houden. Is dat niet het geval, dan wordt opgetreden en beboet. Op deze manier kan toezicht en handhaving effectief worden ingezet en dient het als sluitstuk van het DHW-beleid.

De afhandeling

De afhandeling van de geconstateerde overtredingen voor leeftijdsgrens en dronkenschap (doorschenken) zal plaatsvinden volgens het volgende handavings-stappenplan:

Commerciële horeca

• 1e overtreding

Bij de eerste overtreding krijgt het verkooppunt een waarschuwing. Hierin wordt aangekondigd dat bij een nieuwe overtreding sanctionerend wordt opgetreden.

• 2e overtreding (binnen 1 jaar)

Er wordt een bestuurlijke boete opgelegd aan het betreffende verkooppunt. De hoogte van de boete is vastgelegd in het Besluit Bestuurlijke boete Drank- en Horecawet. Tevens wordt per brief gewezen op mogelijke intrekking DHW-vergunning of tijdelijke ontzegging alcoholverkoop.

• 3e overtreding (binnen 1 jaar)

Intrekking of schorsen van de DHW-vergunning of ontzegging alcoholverkoop voor 3 weken.

Evenementenorganisatie

- 1e overtreding** *Bij de eerste overtreding krijgt de organisatie een waarschuwing. Hierin wordt aangekondigd dat bij een nieuwe overtreding sanctionerend wordt opgetreden.*

- **2e overtreding (binnen 1 jaar)**

Een bestuurlijke boete met waarschuwingsbrief waarin gewezen wordt op mogelijke uitsluiting vergunningaanvraag toekomstige evenementen.

- **3e overtreding (binnen 1 jaar)**

Ontzegging toekomstige aanvragen evenementenvergunning voor 3 jaar.

De genoemde overtredingstermijn (binnen 1jaar) kan bij terugkerende evenementen bewust worden omzeild. Ook kunnen vergunningen voor gelijke evenementen onder andere namen/organisaties worden aangevraagd. Dit om sancties te vermijden.

Een vergunning voor het organiseren van een evenement kan vervolgens niet worden afgegeven op grond de weigeringsgronden voor een evenementenvergunning, *artikel 7 van de evenementenverordening*.

Paracommercie

Paracommerciële organisaties zijn vaak vrijwilligersorganisaties met veel wisselingen. Echter deze organisaties hebben dezelfde verantwoordelijk t.a.v. de verkoop van alcohol als de commerciële horeca. Verder dienen ze zich te houden aan de regels voor paracommerciële instellingen.

Hierop zal nadrukkelijk worden gewezen na een eerste overtreding. Bij een nieuwe overtreding volgen sancties.

De afhandeling van de geconstateerde overtredingen voor leeftijdsgrens, dronkenschap (doorschenken) en regels paracommercie zal plaatsvinden volgens het volgende handhavings-stappenplan:

- **1e overtreding**

Bij de eerste overtreding krijgt de organisatie een waarschuwing. Hierin wordt aangekondigd dat bij een nieuwe overtreding sanctionerend wordt opgetreden. De organisatie wordt gewezen op de regels paracommercie ten aanzien van schenktijden, bijeenkomsten van persoonlijke aard en de DHW.

- **2e overtreding (binnen 1 jaar)**

Er wordt een bestuurlijke boete opgelegd aan het betreffende verkooppunt. De hoogte van de boete is vastgelegd in het Besluit Bestuurlijke boete Drank- en Horecawet. Tevens wordt per brief gewezen op mogelijke intrekking DHW-vergunning of tijdelijke ontzegging alcoholverkoop.

- **3e overtreding (binnen 1 jaar)**

Intrekking of tijdelijke schorsing van de drankvergunning.

Naleving

De gemeente zal bij niet-naleving consequent optreden **naar horeca, evenementen en paracommercie**. Wie niet mee wil werken aan eigen verantwoordelijkheid en zelfregulering, moet voelen. Daarom worden de sancties altijd uitgevoerd.

Daarnaast kan de gemeente, afhankelijk van de ernst van de overtreding, maatwerk toepassen. Dit betekent dat in sommige situaties de gemeente een zwaardere maatregel kan opleggen dan in het stappenplan staat vermeld. Dit geldt in bijzondere gevallen en zal per situatie worden beoordeeld en toegevoegd.

Beschikbare sanctie-instrumenten

Er zijn meerdere sanctiemogelijkheden voor overtredingen van de DHW. Naast de bestuurlijke boete kan een dwangsom worden opgelegd. Bij herhaling van de overtreding kan ook de vergunning worden ingetrokken of de verkoop voor een bepaalde periode worden ontzegd. Er is onderscheid in bestuursrechtelijke en strafrechtelijke sanctiemogelijkheden:

Bestuursrechtelijk

- **Bestuurlijke boete:**

Op basis van artikel 44a van de nieuwe DHW is de burgemeester bevoegd om voor de daarin genoemde overtredingen een bestuurlijke boete op te leggen. Het opmaken van een bestuurlijke boete op basis van de DHW wordt gedaan door een door de burgemeester aangewezen toezichthouder. De bestuurlijke boete is onderdeel van de handhaving in het bestuursrecht. De bestuurlijke boete is een bestraffende sanctie. De hoogte van de bestuurlijke boete is vastgelegd in het Besluit Bestuurlijke boete Drank- en Horecawet.

- **Intrekken/schorsen DHW-vergunning:**

De burgemeester kan de DHW-vergunning intrekken op grond van de in artikel 31 van genoemde intrekkingsoorzaken. Daarnaast kan de vergunning geschorst worden voor maximaal 12 weken op basis van artikel 32 van de DHW.

- **Toepassen last onder bestuursdwang (incl. stilleggen alcoholverkoop in de detailhandel):**
De grondslag voor bestuursdwang door de burgemeester staat omschreven in artikel 125, lid 3 van de Gemeentewet. Artikel 19a (three strikes you're out) en artikel 44 (medewerking verlenen aan een toezichthouder) van de DHW geven de burgemeester specifieke bevoegdheid tot het toepassen van bestuursdwang. Onder bestuursdwang wordt verstaan 'het feitelijk handelen door of vanwege een bestuursorgaan tegen hetgeen in strijd met de regels is gedaan, gehouden of nagelaten'. Bestuursdwang wordt toegepast, nadat de overtreder door het bevoegd gezag in de gelegenheid is gesteld om de overtreding en de gevolgen daarvan ongedaan te maken. De kosten van de toegepaste bestuursdwang worden op de overtreder verhaald.
Three strikes you're out: Op basis van artikel 19a van de nieuwe DHW kan de burgemeester de verkoop van zwakalcoholhoudende drank stilleggen voor minimaal 1 week en maximaal 12 weken. Deze sanctie kan worden toegepast als artikel 20 (leeftijdsgrenzen) 3 keer wordt overtreden binnen een periode van 1 jaar.
- **Sluiting van een horecagelegenheid:**
Dit is een vorm van bestuursdwang op basis van artikel 174 van de Gemeentewet. Met dit instrument kan een illegale situatie daadwerkelijk worden beëindigd.
- **Opleggen last onder dwangsom:**
Op basis van artikel 5:32 van de Algemene Wet Bestuursrecht en gelet op artikel 125, lid 3 van de Gemeentewet heeft de burgemeester de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom. Een dwangsom is de sanctie waarbij de overtreder per tijdseenheid, per overtreding of ineens een geldbedrag verbeurt, indien of zolang de overtreding voortduurt of de gevolgen daarvan niet ongedaan zijn gemaakt. De hoogte van de dwangsom is afhankelijk van de zwaarte van de overtreding.
Het bedrag moet in een redelijke verhouding staan tot de zwaarte van het geschonden belang en de beoogde werking van de dwangsomoplegging.
- **Verwijderen van bezoekers:**
Artikel 36 van de DHW geeft de burgemeester de bevoegdheid om personen de toegang tot ruimtes te ontzeggen waar in strijd met de wet alcoholhoudende drank wordt verstrekt.

Strafrechtelijk

- De artikelen 20 lid 6 en 7, 21 en 45 van de DHW kunnen alleen strafrechtelijk worden afgedaan. Er wordt een proces-verbaal opgemaakt als een overtreding van deze artikelen wordt geconstateerd. Het Openbaar Ministerie bepaalt de hoogte van de boete;
- In de DHW is de strafbaarstelling van jongeren onder de 18 jaar geïntroduceerd (per 1-1-2014). Onder de oude DHW waren sancties alleen gericht tegen drankverstrekkers en ging de jongere vrijuit. Op basis van de nieuwe wet zijn jongeren strafbaar wanneer zij alcoholhoudende drank aanwezig hebben op 'voor het publieke toegankelijke plaatsen' (bv. horecagelegenheid of openbare weg), dus niet thuis, in een slijterij of supermarkt waar alcohol voor gebruik elders dan ter plaatse wordt verstrekt. De boete is € 45 als de jongere tussen de 12 en 16 jaar is. Bij 16 of 17 jaar is de boete € 90.

7. Regelgevende activiteiten

De DHW geeft gemeenten verschillende verordenende bevoegdheden. Regelgeving is geen verplichtend onderdeel van het gemeentelijke Preventie- en Handhavingsplan.

In dit Preventie- en Handhavingsplan zijn de voorwaarden voor evenementen uitgebreid. De evenementenverordening De Wolden wordt hierop aangepast.

7.1. Voorwaarden aan evenementen **Alcoholmaatregelen bij evenementen**

Deze worden ingezet om ervoor te zorgen dat:

1. de DHW wordt nageleefd en gehandhaafd;
2. de gezondheid- en veiligheidsrisico's door of als gevolg van (overmatig) alcoholgebruik op evenementen voorkomen worden.

Risicoanalyse als basis

Ter voorbereiding van ieder evenement wordt een risicoanalyse gemaakt m.b.t. de veiligheid en gezondheid van bezoekers. De organisator is hier in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor.

Welke risico's het evenement met zich meebrengt en welke maatregelen de organisator wil nemen, dient hij vast te leggen in zijn veiligheidsplan.

De gemeente en haar adviserende diensten moeten in het kader van de vergunningenprocedure het veiligheidsplan van de organisator toetsen, maar ook een eigen risicoanalyse maken. Hierbij moeten de doelen met betrekking tot gezondheid, publieksveiligheid en opsporing met elkaar in balans gebracht worden.

A. Informatievoorziening en communicatie

Het alcoholbeleid voor evenementen begint met adequate communicatie naar de bezoekers. Daarbij zijn twee lijnen te onderscheiden:

- a. Bezoekers informeren over de wettelijke kaders en huisregels die ten aanzien van alcohol gelden tijdens een evenement (juridisch perspectief);
- b. Bezoekers informeren over de (acute) risico's van alcohol en bewuste keuzes stimuleren (gezondheidsperspectief).

A.1. Informeren over wetten en huisregels

Een belangrijk onderdeel van de informatievoorziening op een evenement is het communiceren van de wet- en regelgeving in relatie tot alcoholgebruik. Door middel van huisregels moet de organisator, aanvullend of aansluitend op bestaande wet- en regelgeving, aangeven wat er wel en niet getolereerd wordt tijdens het evenement. Deze huisregels hebben een privaatrechtelijk karakter, wat inhoudt dat bezoekers bij het betreden van het evenemententerrein (stilzwijgend) akkoord gaan met de regels. Zij dienen hier wel tijdig over geïnformeerd te worden. De huisregels geven het personeel juridische handvatten om bezoekers die ongewenst gedrag vertonen, te weren of van het terrein te verwijderen. Privaatrechtelijke huisregels zijn in principe enkel aanvullend van toepassing op evenementen waar de bezoeker een duidelijk afgebakend gebied betreedt. Bij open evenementen gelden de bepalingen van de landelijke wetgeving op dit vlak en de specifieke op het evenement toegesneden algemene regels van de Algemene Plaatselijke Verordening, op grond waarvan de voor het evenement benodigde vergunning is verleend.

A.2. Huisregels alcohol

Bij het opstellen van een lijst met huisregels die gecommuniceerd worden naar de bezoeker zijn de volgende punten op basis van de DHW en het Wetboek van Strafrecht altijd van toepassing

- Er wordt geen alcohol geschonken aan jongeren onder de 18 jaar (art. 20 lid 1, DHW);
- Bij twijfel over de leeftijd wordt er zonder het vertonen van een geldig legitimatiebewijs geen alcohol geschonken (art. 20 lid 1, DHW).
- Het is verboden om alcohol te nuttigen of in bezit te hebben onder de 18 jaar (artikel 45, DHW);
- Er wordt geen alcoholhoudende drank geschonken aan dronken bezoekers (artikel 252, WvSr).

Daarnaast worden de volgende aanvullende huisregels gehanteerd:

- Dronken personen worden niet toegelaten tot het evenement (art. 20 lid 5, DHW);
- Het is niet toegestaan om eigen (alcoholhoudende) consumpties mee het terrein op te nemen;
- Het is als meerderjarige niet toegestaan om alcohol door te geven aan een persoon onder de 18 jaar

A.3. Communicatie van de huisregels

Huisregels zijn pas van kracht als bezoekers deze al bij aankoop van hun kaartje of bij betreding van het vrij toegankelijke evenement duidelijk hebben kunnen lezen. Het is dus verplicht om hier tijdig en zorgvuldig over te communiceren. Het is niet toegestaan om mensen pas bij het betreden van het terrein aan te spreken op de overtreding van een huisregel die zij daarvoor nog niet hadden kunnen kennen.

B. Toezicht en handhaving

B.1. Verantwoordelijkheden

Om te zorgen dat een evenement veilig en volgens de regels verloopt, is het van belang dat er toezicht gehouden wordt en de wetten worden gehandhaafd.

- De **organisator** is op basis van de evenementen- of exploitatievergunning verantwoordelijk voor de naleving van de DHW;
- De gemeente wil dat de organisator zijn verantwoordelijkheid voor een veilig evenement nakomt en toeziet op de naleving van de huisregels. De Wet Particuliere Beveiliging stelt dat het waken tegen verstoringen en het bewaken van de orde en rust op een evenement een taak is die exclusief toebehoort aan de beveiliging. De beveiliging ziet erop toe dat de huisregels worden nageleefd en treedt op bij overtredingen. Daarnaast heeft de beveiliging ook een signalerende rol als het gaat om bezoekers die onwel worden en andere gezondheidsincidenten;

- De **gemeentelijke toezichthouders (boa's)** en de **politie** zien erop toe dat de organisator de vergunningsvoorwaarden en bepalingen van de DHW naleeft.

B.2. Leeftijdscntrole

De organisator **moet** een plan aanleveren waarin wordt toegelicht hoe de naleving van de DHW wordt gegarandeerd. Hierbij maakt het veel uit wat voor type evenement het is. Een open of een besloten evenement, alleen voor volwassenen of zowel voor volwassenen als minderjarigen.

B.2.1. Organisator doet leeftijdscntrole

Een organisator die tijdens een evenement alcohol schenkt, dient zich aan de wettelijke leeftijdsgrens voor alcoholverkoop te houden: 18 jaar. Een verkoper dient de leeftijd van een koper vast te stellen (d.m.v. een officieel legitimatiebewijs) op het moment dat diegene er niet onmiskenbaar 18 jaar of ouder uitziet.

B.2.2. Wederverstrekking

Het blijkt dat oudere vrienden of familieleden geregeld drank kopen voor minderjarigen, zogenaamde wederverstrekking. Daardoor is het mogelijk dat jongeren onder de 18 jaar op het evenemententerrein toch in het bezit komen van alcoholhoudende drank. Hoewel beveiligers minderjarigen niet kunnen bekeuren, hebben zij wel andere handelingsmogelijkheden:

- In de huisregels staat beschreven dat het op het evenement niet is toegestaan voor jongeren onder de 18 jaar om alcohol bij zich te hebben. Beveiligers kunnen minderjarigen waarschuwen en/of van het terrein verwijderen;
- In de huisregels staat beschreven dat het op het evenement niet is toegestaan om alcohol door te geven aan een minderjarige bezoekers. Beveiligers kunnen de wederverstrekkers waarschuwen en/of van het terrein verwijderen;
- Beveiligers kunnen bij het aantreffen van minderjarigen met alcohol navraag doen bij welke bar de alcohol verkregen is. Op basis hiervan kan de beveiligers de desbetreffende bar (medewerker) hierop attenderen.

B.3. Onder invloed van alcohol

Om de kans op incidenten op het evenemententerrein te verkleinen worden bezoekers die dronken zijn niet toegelaten. Beveiligers zijn bekend met uiterlijke kenmerken van dronkenschap en het onder invloed van drugs zijn.

C. Horeca –en barmanagement

Indien een organisator tijdens het evenement alcohol wil schenken op een locatie waar de Drank- en Horecawetvergunning niet voor geldt, kan de organisator bij de gemeente een tijdelijke ontheffing aanvragen om zwak-alcoholhoudende dranken te schenken. Het is de verantwoordelijkheid van de organisator om ervoor te zorgen dat de verstrekking van alcohol op een verantwoorde wijze plaatsvindt. Er zijn een aantal voorwaarden gesteld aan het verlenen van een ontheffing (artikel 35 van de Drank en Horecawet) en de gemeente stelt aanvullende voorschriften.

C.1. Barpersoneel

C.1.1. Barcoördinator

De barcoördinator draagt zorg voor de verantwoorde verstrekking van alcoholhoudende dranken bij de desbetreffende bar. De barcoördinator is iemand met een Verklaring Sociale Hygiëne, die als leidinggevende vermeld staat op de vergunning. De barcoördinator verzorgt ook de briefing van het barpersoneel voorafgaand aan het evenement, komt te hulp bij calamiteiten aan de bar en is verantwoordelijk voor de communicatie met de andere stakeholders op het evenement.

Bij elke bar waar alcohol verkocht wordt minimaal één leidinggevende aanwezig te zijn die toeziet op verantwoorde alcoholverstrekking

C.1.2. Geschoold personeel

Barpersoneel dat alcohol schenkt dient op de hoogte te zijn van de vigerende wetgeving, hoe zij verantwoord alcohol kunnen verstrekken en wat de consequenties zijn als ze zich daar niet aan houden.

C.1.3. Regels voor personeel

De DHW schrijft regels voor waar het barpersoneel zich bij het schenken van alcohol aan dient te houden:

- Jongeren die niet onmiskenbaar 18 jaar of ouder zijn, worden om een legitimatiebewijs gevraagd. Wanneer er gebruik wordt gemaakt van bijvoorbeeld een polsbandjessysteem, wordt het polsbandje gecontroleerd;
- Er wordt geen alcohol verkocht aan jongeren onder de 18 jaar;
- Er wordt geen alcohol verkocht aan meerderjarige personen waarbij het duidelijk is dat de drank bestemd is voor een jongere onder de 18 jaar;

- Er wordt geen alcohol verkocht aan personen die in kennelijke staat van dronkenschap verkeren;
- Het is verboden voor barmedewerkers om tijdens het evenement alcohol te drinken. Het personeel heeft immers een voorbeeldrol naar de bezoeker en onder invloed van alcohol is het lastiger voor barpersoneel om in situaties in te grijpen of 'nee' te verkopen aan dronken of minderjarige bezoekers.

D. Monitoring en evaluatie

Een evenement kan worden gemonitord. Dit om te kunnen reageren op eventuele risicovolle ontwikkelingen. Gegevens kunnen als input gebruikt worden voor de evaluatie na afloop van het evenement. De gemeente is verantwoordelijk voor het controleren of een evenement aan alle vergunningsvoorschriften voldoet. Na afloop van een evenement kan samen met relevante partijen een evaluatie plaatsvinden:

- in hoeverre de vergunningsvoorschriften zijn nageleefd;
- in hoeverre de genomen maatregelen tijdens het evenement effect hebben gehad;
- welke onvoorziene omstandigheden zich hebben voorgedaan, die bij een volgend evenement voorkomen moeten worden.

8. Educatieve activiteiten

Bewustwording van de gevaren van alcoholgebruik is een belangrijk onderdeel van dit Preventie- en Handhavingplan. Bewustwording draagt in belangrijke mate bij de gewenste gedragsverandering: iedereen vindt het vanzelfsprekend dat je geen alcohol drinkt onder de 18 jaar en daarboven met mate. Beter is het nog niet te drinken tot 21 jaar.

Het is echter niet vanzelfsprekend dat de drie doelgroepen, jongeren, ouders en alcoholverstrekkers voldoende bewust zijn van de risico's van alcohol.

Ouders onderschatten systematisch hoeveel hun kinderen drinken. Ze denken bovendien veelal dat het gedrag van hun puber volledig wordt bepaald door peers (o.a. vrienden), terwijl zij wel degelijk ook zelf invloed hebben op het alcoholgebruik van hun kinderen (van der Vorst, 2006). De beschikbaarheid van alcohol in huis en het stellen van regels zijn geschikte instrumenten om alcoholgebruik tegen te gaan. Uit onderzoek blijkt dat kinderen van ouders die geen duidelijke regels hebben afgesproken en geen leeftijdsgrens hebben gesteld voor het drinken van alcohol al op jongere leeftijd beginnen met drinken. Ze drinken bovendien vaker dan jongeren waarvan de ouders wel een leeftijdsgrens hebben gesteld.

Activiteiten

De volgende educatieve programma's worden aangeboden aan de volgende groepen:

- Kinderen:
Volgens VNN hebben voorlichtingsprogramma's op de basisscholen aan kinderen geen effect. We stoppen daarom met voorlichting aan kinderen op de basisscholen.
- Ouders:
Na afstemming in de brede schoolteams (netwerkoverleg) komt er een voorlichtingsaanbod middelengebruik naar ouders, tijdens ouderavonden op het primair onderwijs. Dit in samenwerking met de partners.
- Ouders, jongeren:
Politie en Boa's verwijzen na een alcohol gerelateerde overtreding altijd door naar HALT (vrijwillige keuze: boete of HALT). De HALT straf houdt in: educatie en voorlichting naar tieners en ouders. Dit in samenwerking met VNN.
- Ouders, jongeren:
Door Welzijn de Wolden- Jongerenwerk/VNN binnen het Keten & Caravanbeleid. Om deel te nemen aan het ketenbeleid gemeente De Wolden is het voor jongeren en ouders verplicht deel te nemen aan een alcoholvoorlichtingsprogramma.
- Jongeren op het Voortgezet onderwijs:
VNN biedt educatieve programma's aan op de voortgezet onderwijs instellingen in de omliggende gemeenten.
- Gezinnen, groepen, vereniging, raadsleden:
Men wordt uitgedaagd deel te nemen aan het programma "Ik pas" van VNN. De uitdaging is om een maand geen alcohol te drinken. Deelnemers vertellen, beschrijven vervolgens wat dat voor verschil maakt en wat dat voor hen betekent. Publiceer dit in de Woldense media.
- Hulpverleners:
Er is cursusaanbod vroeg signalering alcoholproblematiek voor hulpverleners. VNN gaat een training voor professionals verzorgen
- Verenigingen en paracommercie:

Na een steekproef door Mysterykids zullen verenigingen worden gewezen op hun verantwoordelijkheid. Er komt een aanbod training barvrijwilligers als onderdeel van een convenant. Er komen een aantal vervolgmetingen door mystery kids. Deelnemers in het convenant krijgen geen reguliere controle.

Bronnen:

- Model Preventie- en Handhavingsplan voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet. Versie 3.0. 2015. (*Trimbos instituut, opdrachtgever Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport*)
- Alcohol en drugs bij evenementen. Leidraad voor gemeenten. 2016. (*Trimbos instituut, opdrachtgever Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport*)